

NYIRI KÖZLÖNY.

Társadalmi és ismeretterjesztő hetilap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal

hova a lapot érdeklő mindenféle küldemények intézendők :
Nagy-Orosi-utca 993. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak :
helyben házhoz hordva vagy postai szétküldéssel !
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 " "
Évnyegy-denként 1 "

Hirdetések díja :

Minden 5 hasábos petit-sor vagy ennek térfoglalata egyszeri hirdetésért 5 kr., többszöri hirdetésért 4 kr. mind-n beígatás-nál. — Bélyegdíj minden ígatásért külön 30 ujkr.
Nyilttérben minden háromhasábos garmond-sor 20 ujkr.

A „Nyiri Közlöny“ t. olvasóihoz!

K. Kmety István ur a szerkesztéstől visszalépve, a jelen számtól kezdve ideiglenesen magam vettem azt át.

Azon reményben, hogy egész Szabolcs-megye közönsége hova-előbb belátandja egy helyi lap szükségességét, s attól szelenni úgy, mint anyagi téren gyamolítását meg nem vonandja : a további kiadást, habár áldozattal is, még ujévig folytatom.

Ha azonban addig a viszonyok nem változnak, úgy kénytelen leszek minden további habozás nélkül, a lapot ismét beszüntetni; mert az világosan meggyőző a felől : hogy nagyon kiesni azok száma, kik meggyekben egy szellemi központ körül egyesülni kívánnak.

Nyiregyháza, november 18-án, 1871.

Dobay Sándor

a „Nyiri Közlöny“ teljes szerkesztője s kiadója.

Nyiregyháza, nov. 19.

☞ Közledik az idő, melyben Nyiregyháza az új törvényszék életbeléptetése által, mint Szabolcs-megye központja, méltó helyét elfoglalja, hazánk kiválóbb rendű városai sorában; s valljuk meg őszintén, hogy városunk évtizedek óta minden törekvéstől elmaradott, miszerint a közügyek terén szerzett érdemei által eme kitüntetésre méltó legyen.

Külföldön a kereskedelmi és közzgazdászati tér volt az, melyre eddig a főszűly fektetett, s ezáltal városunk vagyonosodása tagadhatatlanul leginkább előmozdított. Ez fejleszté a piacunkat oda, hogy meggyekben az első helyet elfoglalja. Ez emel a fekvőségnek értékét, észté a munkakedvet ugyanarra, hogy sokan, kik képességeiket más körülmények közt, sokkal jobban értékesíthették volna, majlnem kizárólag a gazdasági és kereskedelmi téren igrkeznek jobb sorsra érdemes tehetségeiket hasznosítani.

Való igaz, hogy a gazdasági téren a munkás kezeknek még mindig nagy híjával vagyunk, de remélhetőleg a gazdasági gépek felszaporodásával eme hiányon is segítve lenél.

Ámde ezt nem szabad az utolsó percig bevárnunk, hanem igrkezünk kell odahatni, hogy az ipar terén is, egy központhoz méltó helyet elfoglalhassunk.

S ezt mielőbb csak úgy érhetjük el, ha erős akarattal és kitartással odatörekszünk, hogy Nyiregyházán egy „kémüiparcsarnokot“ állítsunk fel, melynek feladata lenne, a kémüipart buzltatása által városunkban úgy mint a vidéken fejleszteni, hogy a saját szükségletünkre megkivántató azon iparezikkeket, melyeket saját erőnk-ből előteremthetünk, ne lennénk kénytelenek más vidékre, de különösen a külföldre szorolni, miáltal egy oldalról megtakarított filléreink más uton ismét csak elszivárognak; s midőn egy-egy gazdag és jövedel-

mező aratás után megtekintjük zsebeinket, azon vesszük észre magunkat, hogy a hogy jött, úgy el is ment ismét, még pedig kevésbé értékes tárgyakért, mint a minőt miadtunk érte.

Hála az égnek! nem vagyunk híjával szakavatott, értelmes iparosoknak, kiknél a munkakedv sem hiányzik; de igenis hiányzik leggyakrabban az anyag, bizonyos időszakban pedig maga a munka, — míg a munkaidény kedvező beálltával, sem anyag, sem elegendő munkás kéz nem áll a munkaadó rendelkezésére.

Hogy e bajone löbb-utóbb segíteni kell, azt — úgy hiszszük — senki kétségbe nem vonhatja.

S ha a gazdaszat és kereskedelem emelést a pénzintézetek-, az irodalom terjedését egyesületek utján létrejött kaszinók, és olvasó-egyletek idézték elő : vajjon a kémüipart ugyanily uton nem lehetne öt megillető fókára juttatni?

Igenis lehet.

Csak önzésnélküli szilárd akarat kell hogy vezérleje e magasztos ügy élére álló férfiakat, s hiszszük, hogy a kívánt eredmény nem fog elmaradni.

Mert míg egyrészlől a munkaadó nem lenne kénytelen idejét arra vesztegetni, hogy árúira vevőt keressen : addig a vevő közönség is mindenkor egy biztos helyhez fordulna, hol igrényeinek megfelelő és mindenestre csak jó iparezikkekre tehetne szert, s szintén nem kénytelenítettnek hosszas utánjárással elfesérelni drága idejét. Azonkívül a munkaadó minden figyelmét kizárólag üzletének szentelhetné, mi az iparezikke jóságát úgy esü- és tartósságát is jóval emelné.

A mindennapi tapasztalat eléggé tanuskodik állításaink valódsága mellett; mert eltekinve attól, hogy nagyon is gyakori a panasz a helyben kiállított iparezikkekre, még pedig nem mindenkor alap nélkül, bány eset adta elő magát, hogy helybeli nagyobb vállalatok kiskiltottak iparosaink kezei közül? S ez — nézetünk szerint — tovább is így fog menni, ha csak idejében nem gondoskodunk arról, hogy az ipar terén kellő szakavatottsággal bíró egyének közreműködésével Nyiregyházán egy kémüiparcsarnokot felállítsunk, mely nem csak a helybeli, de a vidéki iparosokat is fölvenné kebelébe s így összevetvén erejét, működését a távol vidékre is kiterjeszthetné.

Hogy egy ily egyesüled városunkban mily lendületet adhatna egyelőre a kémüiparnak, most még nem vitatjuk, mert meg vagyunk győződve a kezdetlegesség nehézségeiről; de hogy rövid időn megteremné állandós gyümölescit, azon már most sem kétkedünk.

Az egyesüled az iparost üzletéhez kötné le s nem kellene nekie időnkint iparüzlete rovására a szakmájába nem vágó földmiveléssel foglalkoznia.

A földmives foglalkozzék a gazdaszat-

tal : az iparos pedig szentelje idejét kizárólag mesterségének; mert csak így lenél elérve ama magasztos cél, hogy iparezikkeink a külföldi hasontermékekkel a versenyt mind jóság, mind pedig jutányosságra nézve kiállják, miáltal milliókat takaríthatunk meg, melyek jelenleg zsebeinkből külföldre szivárognak.

Míg nálunk az iparossegédnek nagyrésze az évnek bizonyos szakát mezei munkával tölti, addig külföldön a segéd azt sem tudja, hogy saját mesterségén kívül van-e számára más foglalkozás?

Kérdézzük meg csak a külföldön vándorlott saját fiainkat, hogy mesterségükön kívül, foglalkoztak-e ott egyébbel? s bizonyára tagadó választ nyertük; mert ott hábár szigorubb, mégis sokkal könnyebb a munkafelosztás. És amellet tagadhatatlan, hogy a kiállítás gyorsasága és tökéletessége tekintetében minket jóval felülmulnak.

Emek folytán nem ajánlhatjuk eléggé az érdekeltek figyelmébe ez ügyet, melyet hogy ne csak városunk, de általán egész megyénk szempontjából felkarolni siessenek, különösen most, midőn meg elég adó van arra, hogy az 1873-ra tervezett bécsi világgkiállításra, műköleltük sikerét felmutathassák, s ezáltal ösztönt ébresszenek a további kitartáshoz, hogy adandó alkalommal nagyobb és nagyobb tért foglalhassanak el a kémüipar magasztos mezején.

Volt alkalmunk látni egyes iparezikkeket, melyek városunk fiainak kezéből kerültek ki, s őszintén mondhatjuk, hogy bárhol is hason tárgyú iparezikkekkal bátran kiállottak volna a versenyt. De mivel az illetőknek anyagi ereje alig engedte meg a mestermű elkészítését, nemhogy még a kiállítás helyére is elszállíthaták volna, rajtuk vezetett a költségek mti; mert hiába, előkelő főuraink közül ugyan ki keresne épen egy nyiregyházi egyszerű, de művészi tehetséggel megáldott iparosnál egy remekműkát? hisz ez megsértené a haut gout-t! Végre is mit tehet a sziguro anyagi körülmények közt mozgó iparos, hogy a veszett fejszének nyelc kerüljön, minden áron túlad, azaz hogy elvesztegeti potom áron, néha több évi fáradsága remek, de azért mégis mostoha gyümölescit. Hogy aztán jön-e kelve még egyszer hasonló vállalathoz? alig hiszszük.

Azért újra, meg újra ajánljuk a kémüiparcsarnok eszméjét minél szelésebb körben felkarolni, hogy létesítése mielőbb megvalósuljon.

Emyit láttunk jónak általánosságban e tárgyra vonatkozólag egyelőre közzétenni; ha pedig az eszme — mit óhajunk — pártolókra találnál, ugy alkalomlag még bővebben szölandunk eme nagyhorderejű tárgyhoz.

A hölgyek magaviselete társaságban.

Tisztelt hölgy! ha társaságba kerülsz, légy ott szerény, visszatartó, de gőg nélkül, és méltányos: viseld magadat mindenki iránt tisztelettel, különösen pedig azok iránt, kik irántad is tiszteletteljeseknek mutatkoznak, föltéve, hogy a tisztelet komoly és illó.

Ezen számokból önként láthatni, mily nagy mértékben természetét külföldön a komló, és hogy milyen rendkívül nagy mennyiségben fogyasztatik; miből következtethetjük egyszerűsmit, hogy azon esetben, ha hazánkban a komló nagyobb mennyiségben természetek, mint amennyi a helybeli fogyasztás, a többletet külföldön mindenkor igen jól lehetne értékesíteni.

Nem rég volt alkalom egy württembergi mérnökkel a külföldi gazdálkodásról szólni, ki is mondá: hogy Württemberg egy részében, ott hol ő lakik, ezeltől husz évtel, a földművelők nagyon szegények voltak, miután sovány és hegyes vidéken lakván, a földművelés magában véve, csak igen kevés jövedelmet képes adni. Egy tapasztalt gazda kísérletet tett a komló ültetésével; az eredmény kitűnő volt, ugyannyira, hogy sokan utánzótták, szintén hozzáfogtak a komló termesztéshez. Rövid idő alatt a komlótermesztés annyira terjedt e vidéken, hogy ma máj egészen általánossá vált, és azon vidék földművelői általános jólétnek örvendének, kizárólag csak a komlótermelés által gazdagodván meg.

A mi állását illeti, a komló homokkal kevert agyagos földet és erős trágyázást kíván: a fekvésre nézve, vagy egészen lapály legyen a talaj, vagy pedig, mi még jobb, a dűlédűl menedékes hegyoldaj, mely helyeken zamatosabb komló terem.

Mivelé a sokat hasonlít a szőlőhöz; a jó vinezellér hamar meg fogja tanulni a komló művelését is.

Rövid közleményemhez még azon ohajomat csatolom, bár mielőbb honosulna meg hazánkban is a komló termesztése, miáltal termelőink jóléte is sok tekintetben fokozódna.

Szatmár és Nagy-Bánya között e hó 15-én nyit meg **Harascsk József** és társai gyorskocsizási vállalata. — **Szatmár, Sárköz-Ujlak, Józsefháza, Sznyér-Vorajna, Misztótfalu és Nagy-Bánya** személy- és postagűsz-felveteli állomásokkal indulás **Szatmárról** minden reggel 7, — **Nagy-Bányáról** 6 órakor.

Szély földm. ipar és keresk. miniszter a nagykereskedők testületéhez a bankügy rendezése tárgyában következő válaszlélelatot küldött: „Azon kivon behatás, melyet az egész országban s utóbbi időben fokozott mérvben érezhető pénzülsálg ipar és kereskedelmi viszonyainkra gyakorol, nem került e a kormány figyelmé. Ezért a rend-kezeze alatt álló állami pénzközlő annyit amennyit kellő biztonság mellett adni képes volt, már át is adott a fuvárosi pénzülszeteknek. Hogy ezen intézkedés a jelen rendkívüli pénzülszolgony enyhítésére nem elégséges, s hogy a pénzülsálg tulajdonképeni oka a annak orvoslása má-

sutt keresendő, arról a miniszter meg van győződve, egyet ért a kereskedő testület abbeli nézetével, miszerint hazánkban az osztrák nemzeti bankhoz való viszonyát mielőbb végelesen meg kell állapítani, s hogy e kérdés rendezése az ország nemzetgazdasági fejlődésének egyik legfontosabb előfeltétele. És ámbár a kormány és iránt már hosszabb idő óta alkudozásokat folytat és e tárgy rövid idő múlva újra a törvényhozó testület elé fog kerülni még sem kesett — ugymond — a nagy kereskedő testület kérvényét pártolólaz s azon ajánlatát a pénzülszolgonyminiszter ulhoz áttenni, hogy ez ügyet különös figyelmre méltassza.

— **A kereskedelmi miniszterium** mult hó 29-én, 11,806. sz. a négy rendeletet adott ki, melyek által

I-ször: A postai utánvételek maximális összegét 200 fitra, illetőleg 500 fitra emeli fel és a postai utánvételekre vonatkozó határokat módosítja.

II-ször: A cs. kir. osztrák kereskedelmi miniszteriummal egyetértve, folyó évi december 15-től kezdve az osztrák-magyar árodalom belföldi forgalmában bélyegzett postai utánvételek jegyek hozatnak be.

III-ször: Tehető, hogy a cs. kir. osztrák kereskedelmi miniszteriummal létrejött egy-mény alapján a közpostai küldelemények feladásánál használható szállító levelekre nézve december 15-től kezdve minő szabályok lennek életbe.

IV-ször: Erendelő, hogy december 15-től kezdve a postai utánváyok a feladó kívánására express által is kézbesíthetők.

— **A tiszavidéki vasut** okt. havi kimutatása szerént a társulat bevétele e hóban 652,860 fitra ment. Január 1-től sept. végéig 4,875,845 frinyi bevétele volt a vasutársaságnak, s így az összes bevetel nov. 1-ig 5,528,700 fit. A mult évben ugyanezen idő alatt a bevetel 1 millióval kevesebb volt.

— **A magyar érték papírok** különösen a vasuti elsőbbségi kötvények ismet nagy mértékben vásároltatnak a németországi tőke részéről. Egy bécsi körzorum több millió erejéig vett át magyar vasuti elsőbbségi kötvényeket az angol-osztrák banktól s a német piacokon szándékozik azokat elárulítani.

— **A kikiindja-belgrádi vasut** engedélye hír szerint legközelebb ki fog már adni az osztrák államvaspályatársaságnak, mely minden kamatbiztosítók nélkül fogja e vonalat kiegészíteni. Ez által ki lesznek e égitve egy a kereskedelem, mint az állam és a társaság érdekei, különösen ez utóbbi mert a török és szerb vasutakról jövendő összes szállítmányok az osztrák államvaspályára vonalra fognak jutni. Éz azért osztrák egyik hazai szakkal a-on nézetét, hogy a magyar kormánytól föl kell használni e ritka alkalmat, hogy tisztába hozza az osztrák államvaspályatársasággal azon függő ügyeket, melyek megoldását eddig a társaságnak kevésse előzetkeny magatartása akadályozta. Ilyenek főleg: a tehervozások számának szaporítása, másodok vagány lerakása bizonyos vonalokon, különösen pedig földműlása a tiszai vaspályával kötött egyezménytől, mely a tiszavidékelről jövő szállítmányokat Czegelőntök az államvasut kizárólagos rendelkezésére adja. Ugy szintén ki kellene eszközölni a különböző tariffák megváltoztatását, mert bár ez részben hasznos a gabonaszállításoknál, de viszont nagy súlytal nehézkedik lisztkereskedésinkre s nagy fontossággal maloniparunkat megsemmisüléssel fenyegeti.

Üzleti értesítés.

— **Nyiregyháza**, nov. 18. Az eleti fizletre vonatkozólag, semmi jelentékenyebb mozzanatot nem jelezhetünk, mivel a folytonos esőzés miatt az utak annyira elromlottak, hogy a vidékeket közlekedés csaknem teljesen megszünt ugyanannyira, hogy a helybeli terménycsarnok szokásos üzletjelentése is elmaradt; s így mi

is a kizárólag helybeli csekély számú eladó s vevőre szorítottok hetivásárról és alkalommal az árakra nézve semmit sem jelezhetünk, mivel azok többnyire csak az ezelteliekkel állanak párhuzamban.

— **Érték- és váltó-árfolyam** a bécsi es. kir. nyilvános tőzsdén nov. 18-án, 1871. 5% metalliques 57.70. 5% metalliques május es. nov. 5% kamattal 57.70. 5% nemzeti kölcsön 67.40. 1860 ki államkölcsön 99.75. Bunkrészevények 813. Hitelrészevények 306.00. London 116.70. Ezüst 116.60. Cs. kir. arany 5.59. Napoleon'dor 9.33.

— **Debreczen**, nov. 18. A gabona-üzlet e lefolyt héten teljes pangásban volt; a külföld nem vett semmit; de különben is a színezetkülli esőzés, a behozatall egészen lehetetlenné tette, szinte minden jelenlétevényből üzforgalom me g állott. Az árak nagyban nem változtak; kicsinyben a következők: buza 10 — 11 fit 60 kr.; rozs 6 frt 70 — 80 kr.; árpa 4 frt 80 kr. 5 frt; tengeri 7 frt 60 kr 8 frt köblöntek. — **Mára** a piacra csak tengerit hoztak s az (többnyire 8 frtvál kelt el. — Három nap óta folyvást szakad éjjel nappal az eső; ma hozzá erősídeg szél fúj. A hőmérséklet reggel 8, s d. u. 2 óráig egyformán 3 fokot mutatott.

— **A keesketői ipar-egylet**, legutóbbi gyűlésében elhatározta, hogy a bécsi világkiállítást megelőzőte, Keesketőben egy nagyobb mérvű hazai iparkiállítás rendezésére hívja fel az ország összes iparoságit; és hogy e tervezetét pártolási és országos segélykieszközést végett, a magyar kormányhoz fogja küldöttéséig felterjeszteni.

— **A francia ezidei borok** nagyon középszerűek. A tavaszi ideg s a későbbi kedvezetlen időjárás nyomban ártott a szőlő kifejlesztésének. A mennyiség azonban kielégítő.

— **A m. kir. földművelés, ipar és keresk. ügyi miniszterium** az 1873. évi május 1 én Beesben megnyitandó nemzetközi világkiállítást illetőleg az összes hazai törvényhatóságokat arra szólítja fel, hogy mindeiket hatóság a maga hatáskörében igyekezzenek odahatni, miszerint hazánk összes termelői, iparosai s kereskedői minél nagyobb számmal vegyenek részt ama kiállításban. Ennek elérhetőse céljából egy országos kiállítás bizottságot fog alakítani, mely bizottságban képviselve lesznek az ország különböző vidékeinek érdekei is. Ezen bizottság vidéki tagjainak köteleossége lesz a hol csak alkalom leend a vidéki iparosokat a kiállításban részvételre buzdítani s e végre felvilágosítást és segédkeztetést nyújtani.

— **A kamattal Európá főbb piacain** jelenleg következő: a francia banknál 5%; a londoni banknál 5%. Amsterlam 3%, Berlin 4%, Frankfurt 4%, Szentpétervár 6% és Bees 3%.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

— **Szűcs István** „Debreczen város történelme” című művének 3-ik kötete pár hét múlva elhagyatva a sajtót, s eként az összes mű, az olvasó közönség kezébe jutand. E harmadik kötet a város történetét a legutóbbi időkig átadja; ábrákon mutatván fel a város határterületét, a polgárok régebbi időbeli ruhaviselését valamint a collegiumi diákok hajlandoki egyevruháját is, különböző változatokban. Figyelmeztetjük az olvasó közönséget ez érdekes műnek megszerzésére, azon hozzáadással, hogy az előzetest 5 frtvi ár a harmadik kötet megjelenésével le fog jutni. A 3-ik kötet megjelenésével az összes mű már csak 6 fton leend kapható.

Felölös szerkesztő és kiadó-talajdonos:
Dobay Sándor.

HIRDETÉSEK.

Regüle-haszonbérlet. (93) 3-2
Demecser községében f. évi decz. 5-ikének reggeli óráin a kir. kisebb haszonbérlet, úgy belső mint a külső koresmaházak, állások — hozzátartozandó 45 heid szántó s kaszáló földekkel a községházánál kellő bányapénz letétele mellett árverés utján ki fognak adni.

Házeladási hirdetmény.

Nyiregyháza városában a N.-Kállói utcában 1058 ik szám alatt fekvő több szobából álló (115) 2-2

Lakház és udvar
f. 1870-ik évi novemberhó 22-ikén délelőtti 10 órakor, a helyszínen nyilvános árverés utján szabad kézből el fog adni. — A venni szándékozók 1%-től bányapénzzel ellátva ezennel meghívának.
Az árverési feltételek a városi albíró urnál megtekinthetők.

HÁZELADÁSI HIRDETMEY.

Nyiregyháza városában a Szent-Mihályi-utcában 4461-ik telekjegyzőkönyvi szám alatt felépítésben álló Tamási Ferencz lakháza folyó 1871-dik évi november hó 22-ikén, nemsikerülés esetében 25-ikén délelőtti 10 órakor önkéntes árverés utján eladandó lesz.

Az árverési feltételek Orosz Ferencz ügyvéd urnál megtekinthetők.
(117) 0-1

Alulírat van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a több éven át fenálló **vas- és vegyes kereskedésem**, mely a nemcs város korona-épületében letezett áttettém **özv. Polák Alajos** újonan épült bolti helyiségébe, Ferdieska János ur szomszédságába.
Amár több éven át tanúsított pontos és lelkiismeretes kiszolgálásom következtében vagyok hátr eseleni ezután is a n. érdemi közönség becses pártfogásáért.

(118) 3-1 **Fábró Gábor.**

Eladó (113) 0-3

ZONGORA.

Egy jókarban levő zongorára a legjutányosabb áron eladó.
Bővebb felvilágosítást nyujt Czupra Endre ur.